
SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for Inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opsigelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHold: Hyrdebrev for fasten 1931. — Evangelium for 3dje søndag i Fasten. — Epistel for 3dje søndag i Fasten. — Pave og Diktator. — Litt om „De helliges samfund“. — Varia. — Bokanmeldelse.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

Hyrdebrev for fasten 1931.

II.

Det kirkelige søndagsbud innebærer en alvorlig og streng forpliktelse, som gjelder alle katolske kristne som har opnådd fornuftens bruk, altså også barnene. Det er med sorg vi hører at det gis katolske foreldre som venter endog utover syvårsalderen med å ta sine barn med i kirken. Som undskyldning anføres undertiden helbredshensyn, som imidlertid ved andre leiligheter uten vanskelighet tilsesettes. Hvor vakkert er det ikke å se barn allerede i en sped alder følge med far og mor til søndagsmessen. Men de forstår jo ikke prekenen? Nei, det er det ingen som venter. De kan jo ikke en gang følge med i messen! Det kan være, skjønt det lærer de tidlig, hvis de tidlig begynner å komme i kirken. De dyrker Gud så godt de kan, og de vennes til å regne med søndagsgudstjenesten som et viktig ledd i det menneskelige liv. Og av de voksne i menigheten hører man ofte at de oppbygges ved å se hvor opmerksomt og med hvilken andakt de små barn bivåner messen, og i bønner nærmer sig Ham som sa: «La de små barn komme til mig og formén dem det ikke, ti himmerikes rike hører sådanne til.» *)

Bivånelsen av søndagsmessen kan på ingen måte anskues som en sak av mindre betydning, slik at man er like god katolikk om den forsømmes uten rettmessig grunn. Det er en religiøs handling som vi skylder Gud

for å forrette vår gudsdyrkelse. Når vi med andakt bivåner messen om søndagen, da oppfyller vi for det første den omtalte almenmenneskelige forpliktelse til å dyrke Gud, og ennvidere helligholder vi Herrens dag på den mest fortrinlige måte.

Er man forpliktet til å overvære søndagsmessen, selv om det skulde medføre alvorlige ulemper? Nei, ulemperne kan bli så store at forpliktelsen bortfaller. Slike alvorlige grunner, som kan dispensere fra dette bud er: sykdom, lang avstand fra kirke uten billige kommunikasjonsmidler, enkelte offentlige virksomheter (til eks. tjeneste i statens jernbaner), spesielle familieforhold, kjærlighetsplikter overfor syke og gamle og uopsettelig husarbeide.

Her i landet er man ofte vanskeligere stillet enn i andre land. Det er færre kirker og færre messer. Det er sant, men la oss aldri glemme at søndagsbudet skaper en alvorlig forpliktelse, og at det må en alvorlig grunn til forat man kan være fritatt. Men slike grunner kan, som sagt, foreligge. I almindelighet vil det være best at man rådfører sig derom med sin sogneprest eller skriftefar. Ingen er skicket til å være dommer i sin egen sak, og det er betryggende å høre en annens mening. Det kan etterpå beskytte oss mot vår egen samvittighets undertiden urimelige bebreidelser.

Men selvom vi en eller flere søndager skulde være rettmessig fritatt fra å bivåne messen, så er vi dog forpliktet til å helligholde søndagen. Man bør da se å

*) Matt. 19, 14.

finne tid til en kortere, privat andakt. Det erstatter ikke messen, men det er iallfall et tegn på at det ikke er av mangel på god vilje man er blitt borte. Vi har hørt om katolikker her i landet som bor så langt borte fra kirke at de meget sjelden får anledning til å overvære messen, men de søker allikevel å helligholde søndagen ved å lese *Goffines* huspostille med de bibelske tekster av dagens messe, eller de tar for sig og overveier et kapitel av *Kristi Efterfølgelse*. Denne skikk er meget å anbefale for dem som må undvære messen. Andre som bor nærmere, men for hvem det nettop om søndagen kan være vanskelig å komme i kirken, fordi hos oss kommunikasjonene ofte er mindre gode søndag morgen, kan muligens i ukens løp få anledning til å overvære messen eller iallfall avlegge et besøk i våre kirker, som jo er åpne hele dagen. En slik andakt kan ikke tre istedenfor søndagsmessen, som må bivånes så sant det er mulig; men den kan hjelpe til å oprettholde i oss et regelmessig og fruktbart religiøst liv.

III.

Skjønt Kirken bare krever at vi bivåner messeofferet — og dens krav således tilfredsstilles når man overværer en stille messe, så kan det ikke bestrides at Kirken helst ser at de troende oftest mulig samles til søndagens høimesse eller den messe, hvor forkynnelsen av Guds ord har sin faste plass. Og det er også Kirkens ønske at vi hyppig tar del i aftenandakten, især i fastetiden, når de egentlige fasteprekener er henlagt til denne.

I forbigående vil vi minne om at vi skal overvære *hele* messen, og at man bestreper sig på å innfinne sig i rett tid til gudstjenestene.

Hvorledes skal man overvære messen? Med oppmerksomhet og andakt, selvfølgelig. Men forøvrig er det ikke liten frihet. Og her bør enhver benytte den fremgangsmåte som erfaringsmessig viser å gi vedkommende mest utbytte. Nogen vil foretrekke å lese bestemte messeandakter, som har en progresjon tilpasset messens gang. Andre vil foretrekke å lytte til korets sang og musikk. Men det beste er dog å følge messen ved hjelp av en messebok, helst en som har både norsk og latinsk tekst. Bruken av messeboken setter oss istand til å følge messen i dens gang og utvikling, fra den første hilsen: «Jeg vil tre frem for Guds alter, for Gud min glede fra min ungdom av» *) og inntil det siste evangelium. Ved å anvende messeboken føres vi til å be med messeliturgiens egne ord, med disse ord som

*) Ps. bok 42, 4.

har lydt for utallige kristne slektledd, som har preget sig inn i deres hjerter. Vi trenger inn i liturgiens ånd og drages med i dens mektige strømming av inderlig bønn, stille tilbedelse og frydefull takksigelse. —

Vi må ikke glemme at messen er mere enn en forkynnelse, ja mere enn en bønn! Messen er, som kardinal *Newman* har sagt, fremforalt en handling, den helligste og mest vidunderlige handling på jorden. Den er en offerhandling, og i hele sin opbygning danner dens enkelte deler en harmonisk ramme omkring offeret som messens ophøiede mål og dypeste forklaring. Messen er den ublodige gjentakelse av Vår Herre Jesu Kristi offer på Golgathas kors. Derfor står krusifikset over ethvert alter, hvor messen leses, for å fremheve at den er en ublodig fremstilling og gjentakelse av det offer som Kristus fullbragte til vår frelse. Ved klokkeklemt forkynnes messens utvikling forat vi bedre skal følge den og hver på vår måte forene oss med Ham som ved forvandlingen blir nærværende på våre alter på en underfull, hemmelighetsfull og så usigelig velsignelsesrik måte. Vi forener oss med Kristus, offerlammet, forat vi ved denne forening må påvirkes av Hans nåde og forandres til stigende likedannelse med Ham. Våre hjerter fylles med ny takknemlighet, og enten vi mottar Frelseren i Sakramentet eller forener oss med Ham ved åndelige kommunion, så vil vi kunne gjøre den forrettende prests ord til våre: «Hvorledes skal jeg gjengjelde Herren alt som Han har skjenket mig.» *)

Vi kan ikke innlate oss på nogen gjennomgåelse av messens vesen og deler. Det gjøres ofte av sogneprestene, og vi har dessuten på norsk fått et utmerket arbeide om: Kors og alter.

Måtte vi alle få forståelse av hvilken vidunderlig skatt det hellige messeoffer er! Sannelig, det er med rette vår hellige Mor, Kirken, oppmuntrer oss til hyppig å motta Alterets Sakrament og pålegger oss hver søndag å overvære den hellige offerhandling.

Vår hellige Fader, Pave Pius XI. har i sin store rundskrivelse om det kristne ekteskap — som I snart vil få anledning til å lese i sin helhet — fremhevet betydningen av den stadige religionsøvelse ved mottagelse av sakramentene og kirkebesøk som kilde til fornyelse av den gode vilje til å overholde Guds bud. Ved plikt-tro iakttagelse av søndagsbudet vil man også opnå overnaturlig hjelp, ny styrke til gjennomførelse av kristendommens ideelle krav. Til dem som i lettsindighet mener å kunne undvære søndagsmessens nådekraft og

*) Ps. bok 115, 12.

velsignelse, retter vi den mest inntrengende og alvorlige advarsel. De utsetter sig for å komme inn under andre innflytelser, lavere impulser. Tiden vil vise, men kanskje forsent, hvor stor deres villfarelse har vært.

Hvor mange av Eder, kjære troende, vil ikke kunne vidne om den velsignelse I har mottatt ved søndag etter søndag å bivåne messen? I prøvelsens og motgangens dager, da motløsheten truet med å nedbryte de siste krefter, da var søndagsmessen en kilde til livsfornyelse. Dens mulighet for intim forening med Ham som sa: «Kom til mig I som er besværet» fikk da stå sin prøve, og den gjorde det på den mest overbevisende måte. Eller i de gode dager, når forholdene var lette, og man fant sig såvel tilrette at det var fare for å glemme de evige sannheter, da var den regelmessige bivånelse av messen vår frelse mot materialisme og selvtilfredshet. Ofte er man kanskje kommet til messen uoplagt og trett, full av bekymringer eller pint av uoverensstemmelser og vanskeligheter med medmennsker, og har så under messen oplevet å få se det alt sammen i et nytt lys, som gav det gåtefulle en forklaring, gjorde det byrdefulle tålelig, lærte oss å se på våre medmennesker og deres mangler med større overbærenhet, mens vi fikk dypere erkjennelse av våre egne feil og av Guds grenseløse godhet mot oss!

Messen er i sannhet uforlignelig som fellesbønn. Hele dens liturgi viser at den ikke er anlagt på individuell andakt. Messen er fellesgudstjeneste og fellesbønn, den tar hele menigheten med, ja mere enn det, den omfatter hele Kristi Kirke. Hele Kristi Kirke, ikke bare den stridende her i verden, men også den lidende

og den triumferende. Ti messen er ikke en offerhandling som presten foretar alene, for sig selv med menighetens medlemmer som tilskuere. Nei, etter Kirkens mening og ønske skal alle de troende som bivåner messen, ta del i den hellige offerhandling, forene sine bønner med prestens om at Gud må motta det hellige offer som frembæres på alteret, motta det for alle de tilstedeværende, for de fraværende og de hensøvede — for hele Guds hellige Kirke. Når Kirken byr oss å komme til søndagsmessen, så er det altså ikke til en passiv bivånelse, men til en virkelig deltagelse i ånd og sannhet i det hellige messeoffer.

Høitelskede i Herren, måtte vi lære å kjenne denne Guds gave som messen er, lære å forstå hvor meget som avhenger av å bivåne den. Da vilde vi aldri ved egen forsømmelse en eneste søndag bli borte fra den hellige offerhandling, men hver søndag, likesom de første kristne, hengi oss med iver «til fellesskapet i brødets brytelse og til bønnene» *), og få del i Hans velsignelse, som vil bevare vår sjel til det evige liv. Amen.

Nærværende hyrdebrev skal opleses i alle Vikariatets sognekirker og offentlige kapeller, både i fromessen og i høimessen, fordelt på de to første søndager i fasten.

Gitt i Oslo den 11. februar 1931.

Henrik Irgens,
Apost. Administrator.

*) Ap. Gjern. 2, 42.

Evangelium for 3dje søndag i Fasten.

Lukas, 11, 14—28.

14) På den tid utdrev Jesus en stum djevel. Men da djevelen har fart ut, talte den stumme. Og folket undret sig; 15) men noen av dem sa: «Det er ved Beelsebul, djevelens øverste, han utdriver djevler.» 16) Andre, for å friste ham, forlangte et tegn fra himmelen. 17) Men da Han kjente deres tanker, sa Han til dem: «Hvert rike som er splidaktig med sig selv, legges øde, og hus faller på hus. 18) Men er nu også satan splidaktig med sig selv, hvorledes kan da hans rike bestå? I sier jo at jeg utdriver djevler ved Beelsebul. 19) Men dersom jeg utdriver djevler ved Beelsebul, ved hvem utdriver da eders barn dem? Derfor skal de være eders dommere. 20) Men dersom jeg utdriver djevler ved Guds finger, da er jo Guds rike kommet

til eder. 21) Når den sterke væbnet vokter sin borg, da er det som han har, i sikkerhet. 22) Men når en sterkere kommer over ham og overvinner ham, tar han fra ham hans fulle rustning, som han hadde satt sin lit til, og utdeler det bytte han har tatt fra ham. 23) Den som ikke er med mig, er imot mig, og den som ikke samler med mig, han adspredet. 14) Når den urene ånd er fart ut av mennesket, vandrer den gjennom tørre steder og søker hvile, og når den ikke finner det, sier den: Jeg vil vende tilbake til mitt hus, hvorfra jeg for ut. 25) Og når den kommer, finner den det feiet og pyntet. 26) Da går den bort og tar med sig syv andre ånder, verre enn den selv, og de går inn der og ber der, og det siste blir verre med

det menneske enn det første.» 27) Mens Han talte dette, oppløftet en kvinne iblandt folket røsten og sa: «Salig er det liv som bar Dig, og de bryster som Du diet!» 28) Men Han sa: «Enda bedre, salig er de som hører Guds ord og bevarer det!»

Anmerkninger.

14) Bokstavelig talt så er det djevelen som er stum. Når den er fart ut, begynner mennesket å tale; altså var det djevelen som hindret ham deri.

15) Folket undrer sig. Men noen av dem, som imidlertid ikke benekter miraklet, utslynger en forferdelig mistanke mot Jesus, idet de påstår at Han står i pakt med Satan.

19) «Eders barn». Dermed kan Jesus mene de jødiske eksorsister som omtales i Mark. 9, 37. 38 og Ap. gj. 19, 13, samt hos den jødiske historieskriver Josefus, eller vel heller sine egne apostler, der utdrev djevler i hans eget navn. Jesus vilde da si: Når mine disipler som utdriver djevler i mitt navn, har makt over disse, må jeg, fra hvem kraften kommer, ha enn større makt over dem.

20) Konklusjon: Hvis utdrivelsen av djevler, hvori man må se Satans rikes ødeleggelse, kommer fra Gud, er dette et bevis på at Guds rike er kommet ved Jesus. 23) I den avgjørende kamp mellom Kristus og djevelen kan man ikke være nøytral. Jesu fiender kunde ikke være likegyldige overfor utdrivelsen av djevelen; altså har de benyttet anledningen til å erklære sig mot Jesus. Men den som ikke er med Jesus, han adspredde, og det

er et faktum at Jesu verk fører til enhet, mens det onde føder splittelse og uenighet.

24—26). Her har vi en slags lignelse: Jesus skildrer et menneskes tilstand, der for annen gang er blitt besatt av en ond ånd. Således er det med ethvert menneske, der, efter å ha fått sine synders tilgivelse, atter faller tilbake i sine gamle synder; hans tiltand blir verre enn før, men er dog ikke fortvilet. Jesus kan frelse også denne synder. Se Luk. 8. 2, hvor tallet syv også forekommer: «Maria som kalles Magdalen, av hvem syv djevler var fart ut.»

27—28) Salig er Jesu mor! Dette skriftsted forekommer kun hos Lukas. Ingen hadde svart på Jesu ord fordi de ikke vilde erkjenne sitt nedelag, men en kvinne gir Jesus rett, idet hun lar sitt moderhjerte tale: «Salig er det liv som bar Dig og de bryster som Du diet.» Jesus ikke alene stadfester kvinnens ord, men erklærer ennvidere sin mor salig også på det overnaturlige område. Denne kvinne har talt som en mor like ut av sitt hjerte, og uten å nøle bringer hun Jesus sin hyldest — og den mest fintføyte hyldest — idet hun lykkønsker Hans mor. Jesus avviser ikke denne hyldest hverken for sig selv eller sin mor, men Han løfter tanken høiere op mot en verden hvor Maria har utmerket sig fremfor alle kvinner, hun som «alle slekter skulde prise salig». Lukas har ikke glemt disse Marias ord (1, 48), og han har uten tvil betraktet den ukjente kvinnes utbrudd som en første oppfyllelse av det som var bebudet. — Det er derfor at Kirken lar lese dette evangelium i messen «de Beata» til ære for Guds mor.

H. D. Béchaux O. P.

Epistel for 3dje søndag i Fasten.

Efes. 5, 1—9.

1) Bli derfor Guds efterlignere, som elskede barn, 2) og vandre i kjærlighet, likesom også Kristus har elsket oss og hengitt sig for oss som offergave og brennoffer, Gud til en søt vellukt. 3) Men utukt og allslags urenhet og gjerrighet nevnes ikke engang iblandt eder, som det sømmer sig hellige, 4) eller skamferd, eller vrøvl eller liderlig tale, hvilket ikke sømmer sig, men heller takksigelse. 5) Ti dette skal I vite og erkjenne, at ingen utuktig eller uren eller gjerrig, som er en avgudsdyrker, har arvedel i Kristi og Guds rike. 6) La ingen villedde Eder med tamme ord, for på grunn av disse ting kommer Guds vrede over ulydighetens barn. 7) Bli derfor ikke deres medbrødre. 8) I var nok engang mørke, men nu, lys i Herren, skal I vandre som lysets barn! 9) Frukten av lyset er nemlig i alt det som er godt og rettferdig og sant.

Anmerkninger:

1) Den hellige Paulus minner om den barnlige

kjærlighet, som naturlig gir sig uttrykk i efterligning. 2) Som Guds barn skal de troende efterligne Gud, sin far, derved at de følger Kristi, Gudmenneskets, eksempel på kjærlighet og selvopofrelse. Næstekjærligheten og den kristelige selvhengivelse er som et brennoffer: det fortærer sig selv, men er Gud «en søt vellukt», idet Han antar det. 3) «Og allslags urenhet»; nemlig også synder mot naturen. 5) Den gjerrige betegnes som en avgudsdyrker, for, idet han tenker mest på gods og gull, er mammon hans Gud. 6) «Tomme ord» sikter visstnok til en vranglære som under påskudd av den kristelige frihet lærte løsrivelse fra det sjette bud. — «Ulydighetens barn» kalles de som ikke vil anta den kristelige tro, som er å lytte til Guds ord og lyde Guds bud. 8) Å vandre som lysets barn er å leve efter den kristelige tros grunnsetninger. Før Ordet, hvori livet og lyset, (smgl. Joh. ev. I.), kom til menneskeverdenen, opfyltes sjelene av mørke.

Pastor dr. A. Sund.

PAVE OG DIKTATOR

Det kristelige dagblad «Dagen» viser stadig katolisismen oppmerksomhet. At vi ikke stadig gjengjelder den, har for største-delen sin grunn i det enkle faktum at den oftest ikke fortjener det, da vi i så fall aldri vilde bli ferdige med å rette dens misvisende og partiske påstander. Videre skal man bestandig være litt overbærende mot sine på dette område så helt umyndige søsken.

Av og til hender det at gjenstanden for «Dagen»s oppmerksomhet faller sammen med gjenstanden for vår, og så kan vi populært sagt: «slå to fluer i et smekk». Dette er tilfellet med pavens siste tale til de romerske sogneprester og til faste-predikantene. Vi refererer her talens hovedinnhold og gir en redegjørelse for den, for på den måte nærmere å opplyse selve «Dagen».

Pavens tale var hovedsakelig et svar på et memorandum som sogneprestene allerede på forhånd hadde tilstillet ham. Deri ber de Paven om råd mot de tre onder, som også i Rom forgifter de kristne familier: nemlig det umoralske og blasfemiske i dagspressen, de usømmelige varietéforestillinger og søndagens vanhelligelse.

De som har litt kjennskap til de moderne tilstander i Rom, vet av egen erfaring at disse klager dessverre er altfor berettigede. Hvad dagspressen angår, er klagen særlig rettet mot de «terze pagine» (de tredje sider). Det er en særlig journalistikk. Avisenes 3. side redigeres nemlig av de såkalte: terzapaginister. De skriver noveller på nogen spalter med en eller to tegninger. Deres arbeide blir godt betalt, og det lokker en hær av novellister. Såvel tegningene som novellene selv er ofte umoralske og til det ytterste blasfemiske. Det verste er (som forresten forholdsvis også i den norske dagspresse), at de står i aviser som samtidig melder dagens kirkelige begivenheter, de pavelige taler (hvis de ikke altfor offentlig peker på forpliktelsene som den italienske stat har påtatt sig ved overenskomsten med Vatikanet), gudstjenestene osv. Hvilke skadelige følger en slik journalistikk har på unge sjeler, kan de romerske sogneprester selv best dømme om.

Den annen klage er især rettet mot varietéforestillingerne, som finner sted i de offentlige kinoer før fremvisningen av selve filmen. Mens filmene censureres, faller disse forestillinger utenfor censuren, og de er for mange blitt hovedattraksjonen. Da der gjøres svært lite forskjell mellom voksne og barn, er det heller ikke å forbauses over at også dette onde blev gjenstand for en offentlig klage.

Hvad søndagens vanhelligelse angår, vet de som har besøkt Rom, hvordan det ikke er så ualmindelig at bygnings- og gatearbeide også foregår på søn- og helligdager, hvilket virker støtende på de tallrike fremmede. Kommunen og staten gir her et dårlig eksempel.

Imot disse misbruk har Paven nu på en energisk måte hevet sin stemme, ifølge sin høie plikt, en plikt som er desto større på grunn av hans overhyrdeembede. Men til denne særlige plikt er også knyttet en rett, en særlig rett, som følge av Lateran-traktaten og konkordatet. Lateran-traktatens første artikkel erklærer nemlig den katolske religion for statsreligion, det italienske folks religion. Men finnes der nu noget som er mere i strid med religionen enn den umoralske presse, usømmelige forestillinger og søndagens vanhelligelse? Konkordatets 37. artikkel forplikter ungdomsforeningenes ledere å ta hensyn til søndagenes og helligdagenes gudstjenester, så at ungdommen ikke hindres fra å utføre sine religiøse plikter. Konkordatets første artikkel pålegger også den italienske stat å sørge for å hindre alt i Rom, som står i motsetning til byens hellige karakter.

Det kunde ikke uttrykkes bedre enn i konkordatet, men dessverre kan man heller ikke etterkomme det dårligere enn man gjør. Så opfordret Paven sogneprestene til uavlatelig å protestere mot disse onder med klokskap og med alle lovlige midler, med alle skyldige hensyn til øvrigheten, og videre til ikke bare med ord men også med gjerninger å holde på med dette. Ikke så å forstå at de skal sette folket op mot øvrigheten, tvertimot. Men bare ved å opfordre familiefedrene og familiemødrene til å yde den hjelp de her lovlig kan yde. Foreldrenes masseprotest kan ikke bli uten resultat.

I slutningen av det meget ufullkomne utdrag av Pavens tale skriver «Dagen» at Mussolini neppe rolig vil finne sig i at Paven opfordrer prestene til regjeringsfiendtlige demonstrasjoner. Er det noget diktatoren avskyr, så er det prester som blander sig op i politikk . . . «Dagen» 21. febr. 1931).

Man kaller det «regjeringsfiendtlige» demonstrasjoner når man på rettmessig måte og med rettmessige midler vil bringe staten til å overholde den traktat og det konkordat som staten selv har inngått med Vatikanet og undertegnet. Vi vilde kalle det regjeringsvennlige demonstrasjoner. Hvordan kan staten av sine borgere kreve at de overholder statens lover hvis denne stat selv ikke overholder sine egne forpliktelser overfor en annen? Og så skulde Pavens og prestenes kamp

mot umoralen og søndagens vanhelligelse være politikk. Enfoldigheten kan gå langt i vår kompliserte tid. Jeg håper at det bare er «Dagen» som regner moral og søndagens helligholdelse for politikk — ellers stakkars norske statskirkeprester.

For oss er det som om vi i Pavens tale hører Pauli ord til Timotheus: «. . . Forkynn ordet, hold ved i tide og utide (d. e. enten man gjerne hører dig eller ikke), overbevis, forman, irettesett med all tålmodighet og undervisning.» De forskjellige statskirker synes ofte å glemme især ordene «hold ved i tide og utide», kanskje på grunn av «politikk».

Venter man ifølge «Dagen» i Rom spent på hvad Mussolini vil foreta sig i anledning av Pavens siste

«utfordring», (vi vilde kalle det opfordring), så venter hele verdens katolikker ikke annet enn at Paven aldri vil svikte sine krav. Mange paver har stått overfor større diktatorer enn Mussolini, og har ikke veket et hårsbredd tilbake, og under sitt ni-årige styre har den nuværende pave vist at han ikke er mindre enn sine største forgjengere. — Konklusjonen er derved gjort, men Mussolini er fornuftig nok til å innse at Pavens krav ikke er annet enn en ganske almindelig og primær følge av konkordatet og traktaten. Paven på sin side vil ikke undlate å vise den tålmodighet som kreves ved gjennomførelsen og den nøiaktige overholdelse av overenskomsten; men denne tålmodighet må ikke en gang ha skinn av svakhet eller likegyldighet.

Litt om «De helliges samfund».

Av A. J. LUTZ O. P.

I «Norsk Kirkeblad» 20. februar 1931 uttaler sogneprest Ch. Dahl sig om de helliges samfund, om Kirken og avladen. Hans uttalelser har ikke karakteren av et angrep; tonen er sympatisk; de vidner mere om et oppriktig ønske om innbyrdes forståelse enn om et avgjort motsetningsforhold. Forøvrig inneholder hans artikkel meget som vi katolikker gjenkjenner som ekte evangelisk og derfor katolsk. Dessverre kan sognepresten ikke være enig med oss angående endel viktige ting. «Vi forkaster ikke «de helliges samfund», sier han; men vi kan ikke opfatte det som det centrale dogme, og ut fra de helliges samfund anerkjenne avladen som et stort og berettiget gode.» Han synes også at «det er en næsten uhyggelig tale», når Robert Hugh Benson sier at Kirken er «ikke bare Guds vicekonge på jorden, ikke bare Hans stedfortreder, ikke bare Hans brud engang; den er i reel forstand Ham selv.»

Jeg innrømmer at man ikke uten videre kan kalle de helliges samfund for det centrale dogme. Det er flere dogmer som vi kan kalle centrale, efter de forskjellige synspunkter man kan velge når man vil få en oversikt over den kristne religion. Spør man efter den kristne troslære som objektiv sannhet og det kristne livs høyeste årsak, så er det centrale dogme Treenigheten. Menneskeheten fikk en Frelser og en Kirke fordi Gud er Fader og Gud er kjærlighet. Spør man efter troens og det kristne livs ophav i selve mennesket, så er det centrale dogme Frelsesmysteriet med den nåde og den syndsforlatelse som det er kilden til. Ser vi på det

kristne liv som samfundsliv, som Kirke med autoritet og organisasjon, så er det centrale dogme det at alle får et felles liv av Kristus, et liv som er Jesu eget liv; med andre ord: de helliges samfund. Denne realitet: «de helliges samfund» er en følge av Inkarnasjonen, det vil si av det faktum at vår felles menneskelige natur blev forenet med Gud i Jesu person. Når vi kaller det et samfund av «hellige» så betyr det ikke at dets medlemmer allerede er hellige, men at det liv de lever i fellesskap med Kristus er hellig og kilden til stadig fornyelse og oppløftelse. Derfor kalte de kristne på apostlenes tid sig «de hellige». De overså ikke sine menneskelige svakheter; ihvertfall overså ikke apostlene dem, når de brukte dette navn; men de første kristne hadde en så levende og klarsynt tro, at de over sitt kanskje uhellige personlige liv så det guddommelige liv i Jesus, som de var blitt kalt til å leve i Kirken.

Ut fra denne tankegang er det ikke så vanskelig å forstå hvordan den katolske teologi kommer til å betrakte Kirken som ett med Kristus. Robert Hugh Benson har denne lære fra kirkefedrene. Kirkefedre har den fra Paulus; for Paulus er Kirken, Kristus, Kristi legeme, Kristus som lever i oss, Kristus i hvem vi er døde og opstanden fra de døde. Og Paulus har denne sannhet fra Kristus selv. Den var det første Jesus åpenbarte for ham, da tiden var inne for hans omvendelse. «Hvorfor forfølger du mig?» spurte Jesus kirkeforfølgeren Saulus. De troendes organiske enhet med Jesus på et overjordisk plan er en vesentlig bestanddel

av Evangeliet. «Jeg er vintreet; I er grenene». (Joh. 15). «Jeg var hungrig, og I gav mig å spise; jeg var tørstig, og I gav mig å drikke» o. s. v. (Math. 25). «Hvad I har gjort for en av disse mine minste brødre, har I gjort for mig». Kirken er Kristus forsåvidt Kristus lever eller vil leve i alle; «Kirken er Hans legeme og Hans fylde». (Ef. 1. 23). Kristus blir ikke fullkommen før verdens ende, når Han har trukket alt til sig. Hans lidelse er ikke et helt avsluttet faktum, sålenge ikke de utvalgte med Paulus «har utfylt i sitt kjød det som mangler i Kristi lidelser for Hans legeme som er Kirken» (Col. 1. 24). Og fordi vårt liv som kristne består i å være ett med Jesus og ett med hverandre i Ham, derfor vilde Jesus gi oss sitt legeme og blod som næring. Han syntes at intet er bedre egnet til å vedlikeholde vår enhet med Ham enn Han selv.

Har man dette ekte evangeliske syn på Kirken, da er det ikke en «næsten uhyggelig tale», men en uendelig velsignet realitet at Kristus og Kirken er ett. At en luthersk teolog, som er vant til å se det kristne samfundsliv i den form som Luther gav det, nemlig i form av en statskirke, finner vår teologi uforståelig, er ikke vanskelig å innse. Efter Luther lever den enkelte sitt kristne liv for sig selv alene. Bibelen, «Ordet», er vel en felles autoritet og en guddommelig autoritet, som skulde kunne skape et samfundsliv. Men da enhver har lov til å tolke Bibelen efter sitt personlige syn, efter sitt personlige livs krav, da ingen høiere autoritet på Jesu vegne og med Jesu fullmakt skal hevde åpenbaringens ekte innhold, så blir denne guddommelige norm, Bibelen, praktisk til en rent menneskelig autoritet, og følgen er en rent individuell kristendom. Når protestantene ikke desto mindre har et religiøst samfundsliv, så kommer det for det første av den naturtrang som ligger i mennesket til å dyrke alle store interesser i fellesskap. Derefter er det en rest av den katolske tradisjon, som aldri helt kan dø hos kristne mennesker. Men de prinsipper som fikk Luther til å bryte med den katolske Kirke, fører nødvendigvis ikke til en kirke, men til en individualistisk religion. Luther, som ikke vilde opgi denne kristne realitet som heter «kirke», fant tilslutt ingen annen utvei, så ingen annen samlende og ordnende makt, enn statskirken. Men hermed hadde hans kirke mistet sin overnaturlige, transendentale karakter; fra det guddommelige plan var de kristnes samfundsliv steget ned til det menneskelige. Et religiøst samfund, hvor myndigheten ligger i statsmaktens hender, selv når alt foregår efter de reneste hensikter og i de mest ideelle former, kan ikke være Jesu Legeme. Kjente vi ingen annen Kirke enn den, vilde det aldri

falle oss inn å påstå at den er en organisme med Jesus som hode. En sådan kirke er tvertimot et skritt tilbake til den antike opfatning av religionen, hvor statsmakten var i den grad den religiøse autoritet, at den tilslutt blev gjort til en gud: «Dea Roma», «Divus Caesar». Men er vi klare over at Kirken er Jesus som lever og vil leve i alle, så har disse uttrykk: «Kirken er Kristi legeme», «Kirken og Kristus er ett», intet som støtter; tvertom; vi synes bare at billedet av en organisme ikke på langt nær uttrykker denne enhets hele fylde og skjønnhet.

Og er det slik at Jesus lever i Kirken, hvorfor skulde avladen være noget uberettiget? Har vi da ikke syndsforlatelse i Kristus? Hvis Kristus stadig tilgir og utsletter vår synd ved å ta fra oss syndens skyld og syndens evige straff, når høiere interesser står på spill? Har Hans sonende død ikke kraft nok til det? Er Hans kjærlighet ikke stor nok? Å se noget urimelig i avladen kan en bare når man enten ikke tror på korsofferets *uendelige* verdi, eller misforstår Jesu lære om Kirken og de helliges samfund — dette er vel sogneprest Ch. Dahls grunn — eller når ens religiøse liv i den grad er utvortes at man ikke øiner de dype realiteter som ligger skjult bak de ytre former.

VARIA.

Oslo.

Den høiærverdige administrator Irgens er idag avreist til Nidaros og Molde. Han vil være tilbake til Oslo onsdag 11. mars.

Franciskanernytt.

«Acta Ordinis Fratrum Minorum» av januar 1931 publiserer en ordensstatistikk fra 4. oktober 1930. Franciskanerordenen har for øieblikket 902 klostre og 1008 residenser i 103 provinser og uavhengige kommissariater. Den teller 9871 prester, 4935 fratres som utdanner sig til prester, 6521 brødre. Tilsammen 21327 medlemmer. (4. okt. 1928 tilsammen 19712, 4. okt. 1929 tilsammen 20550). De serafinske kolleger teller 8079 studenter.

Klarissenes annen orden har 598 klostre med 12403 medlemmer. Den religiøse tredje orden teller 5854 klostre med 76298 medlemmer. Den tredje orden blandt legfolk teller 12963 foreninger med 1783444 medlemmer.

Franciskanerne har 2 erkebisper, en apostolisk nuntius, 2 apostoliske delegater, 37 biskoper og 20 apostoliske vikarer.

«Crescat, floreat!»

Kjente konvertitter.

«Deutsch-Evangelische Korrespondenz» meddeler at professor dr. E. Peterson i Bonn er gått over til den katolske Kirke. Inntil nylig var han professor ved det teologiske fakultet i Bonn i kirkehistorie og nytestamentlig eksegesi.

I St. Nikolaskirken i Freiburg fant nylig dominikanerpater Genaz' prestevielse sted. For ti år siden var han en av de høist ansette førere for sosialismen i Schweiz. I 1920, før hans inntreden i den katolske Kirke, var han formann for den sosialistiske ungdomsforening, og en av bolsjevismens forkjempere. Ved hans første hl. messe meddelte han den hellige kommunion til hovedredaktøren for «Courrier de Genève», hans medarbeider i hans tidligere sosialistiske propaganda blandt ungdommen.

Nordamerikaneren, den forhenværende predikant i den protestantiske episkopale kirke og doktor ved Yale- og Oxford-universitetene, L. B. Holsapple, er i Assisi gått over til den katolske Kirke. Under krigen var han feltprest i den amerikanske hær i Frankrike.

Man fordømmer Kirken i «videnskapens» og «kulturens» navn, og hver dag vender flere vise sig til den: «Alle veier fører til Rom».

Amerika.

Katolisismen blandt skandinaver i New-York.

Som de fleste vet, har en del av våre konvertitter funnet veien til den katolske Kirke, mens de opholdt sig i utlandet; således er det en del som har konvertert i Amerika. Men hvor mange har kjennskap til at katolske landsmenn og katolikker fra de andre nordiske land har dannet et forbund i De Forenede Stater, som allerede har bestått i 20 år? Dette forbund utsender hvert år en årsberetning om sin virksomhet: *St. Ansgar's Bulletin*.

Årboken for 1930 inneholder flere interessante artikler, en vakker nekrolog over biskop Offerdahl og meddelelser om katolsk liv i de nordiske land. Dessuten bringer den en utmerket oversikt over forbundets utvikling og virksomhet i de forløpne 20 år.

Vi hitsetter en del opplysninger som kan ha særlig interesse for «St. Olav»s lesere:

Forbundet blev stiftet i 1910 av *Mr. Frode Rambusch*, etter tilskyndelse av pastor *Erik Wang*, som da var på besøk i Amerika. Man arbeidet særlig på å skaffe katolsk litteratur på de skandinaviske sprog, og på dette område har man nedlagt et stort og betyd-

ningsfullt arbeide. I årenes løp har forbundet utstrakt sin virksomhet til en rekke av statene.

Forbundets nuværende president er *Mrs. Frode Rambusch*, og dets åndelige direktør er den høit skattede *Mgr. Stillemans*. Forbundets navn er: *St. Ansgar's Scandinavian Catholic League of New York*, og dets adresse: *433 West 47th Street, New York City, U. S. A.*

Meksiko.

Litt etter litt gjenoprettes den gjensidige forståelse mellom kirke og stat i Meksiko. Det fremgår blandt annet av en innbydelse til den Apostoliske Delegat Leopoldo Ruiz y Florez, for å holde en kringkastings-tale til hele nasjonen ved regjeringens radiostasjon. Han talte om den nuværende økonomiske krise og gjorde de nasjonaløkonomer ansvarlig for det som var med på den samvittighetsløse utbytning av arbeidskraften fra arbeidsgivernes side. Erkebiskop Ruiz y Florez opfordret alle katolikker til å arbeide sammen med myndighetene for å heve landets økonomi og sosiale forhold. Hvis katolikkene i Meksiko ikke fremdeles måtte føle sine rettigheter innskrenket, så vilde denne medvirken falle enda fruktbarere ut.

Bokanmeldelse:

Rudolf Allers: Das Werden der sittlichen Person.
Herder & Co. Freiburg in Breisgau 1930.

Psykologien, som næsten var blitt en kvantitativ videnskap, en ren naturvidenskap, og befant sig på et «resignasjonsstadium», har i den senere tid igjen våget sig inn på ontologiens og metafysikkens farlige område: Forskjellige nyere retninger ophøier sine teorier til livsanskuelser og bekjemper hverandre som uforsonlige sekter.

Med *Freud* begynte en psykologisk retning som førte til grunnleggelsen av karakterologien, en videnskap som vil forklare opprinnelsen til og utviklingen av den menneskelige karakter. — «Libido» er det centrale begrep for *Freud*, psykoanalysens grunnlegger, mens hans tidligere elev og berømte motstander *Adler* gjør maktbegrepet til hovedsaken i sin individualpsykologi.

Psykiatrikeren *Rudolf Allers* (fra Wien som *Freud* og *Adler*) gjør i sin karakterologi en forsiktig anvendelse av flere nye synsmåter. Især legger han *Adlers* anskuelse til grunn for sitt arbeide. — *Allers* peker på likheten mellom noen gamle sannheter, som en tid har vært ute av kurs, og sannhetstkjernen i en del nye teorier, som har verdi uavhengig av ensidigheten og overdrivelsene i dages diskusjon.

Allers regner ikke med «libido» og makt som det eneste der er gjenstand for menneskenes streben; han regner med *verdi*, og ser i religionen det beste grunnlag og formål for karakterologien.

B. B.